

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravišstvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 24. avgusta 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 98.

Ratifikacija trgovinske pogodbe med našo državo in Avstrijo.

V slavnostni dvorani zveznega kanclerja avstrijske republike na Dunaju so se dne 12. t. m. izmenjale ratifikacijske listine trgovinske pogodbe, sklenjene med našo državo in Avstrijo že 3. septembra 1925. Tarifni del pogodbe je stopil sicer v veljavo pri nas že z naredbo od 16. septembra 1925, toda trgovinska pogodba sama je zadobila moč šele dne 22. t. m. O trgovinski pogodbi, ki vsebuje razna določila obrtnopravne reciprocitete, glede posejanja živinskih sejmov, legitimacij za trgovske potnike, železniških zvez itd., spregovorimo obširneje v prihodnji številki našega lista.

Obenem s trgovinsko pogodbo je stopila v veljavo tudi veterinarska konvencija, žal šele sedaj, ko so se avstrijske uvozne carine za uvoz naše živine v Avstrijo tako zvišale, da se konvencije skoro ne bomo mogli več posluževati.

Tudi je obenem s trgovinsko pogodbo stopil v veljavo sporazum o obmejnem prometu, ki določa zlasti, da bodo v vzajemnem obmejnem prometu oproščeni od vseh uvoznih in izvoznih carin in pristojbin deželni produkti kakor: seno, slama, sveže sadje, grozdje, posušeno sadje, sveže površje, jajca, drva za gorivo in še mno-

go drugih, v konvenciji taksativno naštetih predmetov. V sporazumu je navedena lista občin, katere spadajo v obmejno cono. Med temi so našete občine: Pekre, Limbuš, Ruše, Vuze-nica, Solčava, Jezersko, Kokra, Sv. Ana, Lesce, Breznica, Zg. Gorje, Dovje, Kranjska gora, Rateče, nadalje Murska Sobota in cela vrsta občin v Prekmurju. Seveda spadajo v obmejni pas tudi vsi kraji, ki leže med gori-navedenimi občinami in mejo.

Nadalje je stopil v veljavo tudi sporazum o turističnem prometu v obmejnem pasu, zelo važen sporazum o izkoriščanju vodnih sil v obmejni coni, sporazum o ribolovu v vodah med našo kraljevino in Avstrijsko republiko. Zelo važna je tudi konvencija o električnih zgradbah in napravah v obmejni coni, nadalje konvencija, ki se tiče regulacije Mure, uporabe cest, mostov, o plovitbi in splavarstvu ter sporazum glede desinfekcije železniških vozov in ladij. Tudi je za naše obmejne alpske kraje zelo važna konvencija o paši, ki je tudi stopila v veljavo istočasno z trgovsko pogodbo.

O vseh gornjih pogodbah bomo govorili po močnejši obširneje, v kolikor nam bo dopuščal prostor, v prihodnjih številkah našega lista.

Slika o gospodarskem položaju v mariborski oblasti.

V predzadnji številki našega lista smo priobčili zanimiv odstavek iz poročila inšpekcije dela ljubljanske oblasti za leto 1925. Danes prinašamo odlomek iz letnega poročila mariborske inšpekcije dela, ki nam da precej jasno sliko o gospodarskem mrtvulu tudi v mariborski oblasti. Iz poročila posnemamo naslednje:

Letos imamo pred seboj že zelo resno armado brezposelnih in ne-le samo iz nekaterih strok, ki slučajno trpe vsled slabe konjunktore, temveč sedanjí brezposelní se rekrutirajo prav iz vseh panog in strok industrije, obrti in trgovine. Najhuje je seveda prizadeta lesna trgovina. Pri nas se brezposelnost občuti še tem huje, ker so prizadeti vse premalo gibčni in sposobni prilagoditi se spremembí socijalnih razmer. Niso redki slučají, da v gotovi stroki kvalificirani delavci raje strada, kakor bi za silo prevzeli v drugem podjetju nižje opravilo. Tudi za samostojno, z rizikom uspeha združeno delo v prostih poklicih, večina brezposelnih ni sposobna, kar velja še posebej za duševne delavce. Raje stradajo in hodijo dnevno čakati pred borzo dela in raje dan za dnem brezuspešno iščejo po ulicah delo, kakor da bi poskusili s kakšnim novim samostojnim delom. Tudi za poljedelske posle je sila težko dobiti delavcev. Kmetí sinoví pohajajo v mesto iskati dela, a kmet išče po mestu delavcev. To so bolj nezdrave razmere, kakor jih prikazuje slika sama.

Vse podpore, vse porabljanje brezposelnih za gotovo delo, n. pr. na cestah in pri drugih javnih delih, so le obliž, ki za silo pokrije rano, a jo inficira in rana sama ostane neozdravljena prav do korenine. O ustanovitvi novih podjetij govori poročilo:

Vkljub še vedno trajajoči krizi v industriji in tudi v obrtništvu se je ustanovilo 88 novih podjetij, preuredilo ali razširilo 67 ter premestilo 11. Izmed novih podjetij bi bilo omeniti 2 srednji žagi, eno sušilnico in parilnico lesa, kamenolom, eno manjšo to-

varno ogledal, tri manjše kemične tovarne za kozmetiko in ličila, nekaj oljarn, tri izvozne klavnice ob meji, eno srednjo tkalnico, malo tovarno strojev, dve žični vzpenjači za les, tri gozdne železnice ter eno stavbenško, nadalje nekaj manjših vodnih žag ter drugih obrtnih naprav. Veliko novih podjetij se ni ustanovilo, pač pa se je nadaljevalo z elektrifikacijo krajev in obratov po večini potom falske elektrarne. Ustanovile pa so se tudi tri manjše elektrarne, dve na vodni pogon, ena na pogon z Dieslovimi motorji. Postavilo se je tudi nekaj skladišč pri posameznih tovarnah v različne svrhe, preuredilo se je in moderniziralo nekaj žag, mlinov, dva kina ter drugih obrtnih delavnic.

Komisij se je vršilo 123, kolavdacij 39, superkolavdacij 4; od večjih podjetij se je kolavdiralo eno večjo tovarno za trakove in pozamentarijo, eno kovinsko tovarno, 1 tovarno za vijake, 1 večje zlatarsko podjetje ter 1 večjo parno žago.

MINISTER DR. KRAJAC O POSLOVANJU DRŽAVNE HIPOTEKARNE BANKE IN NARODNE BANKE.

Na seji H. S. K., ki se je vršila te dni, je podal poročilo o našem gospodarskem položaju minister trgovine in industrije dr. Krajač. V svojem poročilu je omenjal delo ministrstva trgovine in industrije in nato ostro kritiziral poslovanje državne hipotekarne banke in Narodne banke. Navajal je, da je dovolila hipotekarna banka od svojih kreditov v znesku 800 milijonov dinarjev vsoto 700 milijonov dinarjev samo za posojilo v Beogradu, dočim za ostalo Srbijo, da ne omenja prečanskih krajev, nima skoro ničesar na razpolago. Narodna banka je dala kredit ene milijarde 232 milijonov dinarjev samo 320 osebam v Beogradu. V neki zavod, o katerem se je vedelo, da slabo stoji, je poslala komisijo, ki je ugotovila, da je varen, naslednje dni pa je zavod skrabiral z 20 milijoni dinarjev pasiv.

DOMAČA INDUSTRIJA IN DRŽAVNE DOBAVE.

Za zaščito domače industrije in obrtnosti se je svoječasno določilo, da imajo domače tvrdke pri državnih nabavah prednost pred tujimi, ako niso v ceni preko 10% dražje. V praksi se ta določba ne izvaja. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je te dni predložila na merodajnih mestih spomenico, v kateri navaja, da se oddajajo državne dobave tujim tvrdkam, tudi če so samo 4 do 5% cenejše nego domače. Centrala zaradi tega zahteva, da se v interesu domače industrije navedena določba dosledno izvaja. Ob predložitvi spomenice so vladni zastopniki obljubili, da se bodo zahteve Centrale v polnem obsegu upoštevale.

PIVO V STEKLENICAH.

Steklenice s pivom morajo biti opremljene ali s posebnimi pivskimi znaki, katere prilepi na steklenico finančna kontrola ob izvozu piva iz pivovarne, ako polni steklenice pivovarna sama, ali pa s trošarinskim trakom, ako se steklenice polnijo s pivom izven pivovarne. Steklenice napolnjene s pivom brez enega ali drugega znaka v trgovskem prometu po trošarinskih predpisih niso dopustne.

VAŽNI SKLEPI FRANOSKE VLADE ZA GOSPODARSKI POVZDIG DEŽELE.

Ministrski svet je imenoval senatorja Lebruna za predsednika upravnega sveta avtonomne amortizacijske blagajne, senatorja Sciapsala pa za francoskega delegata v komisiji za vojne reparacije. Predsednik republike je podpisal odlok, ki se nanaša na kontrole žitnega pridelka. Vlada je pripravila obširen načrt za štednjo. Sklenila je uvesti nadzorovanje razprodaje živil in drugih glavnih potrebščin. Kosila in večerje v restavracijah bodo omejene. Cene živil in drugih potrebščin bodo določene in uvedeno bo v tem pogledu strogo nadzorstvo. Tudi na javnih trgih bodo posebne oblasti nadzorovale cene in razprodajo. Sedanji ukrepi tvorijo samo del vseh onih odredb, ki jih bo vlada izdala za izboljšanje življenjskih pogojev.

NEMSKA DRŽAVA BREZ DEFICITA!

O nemških državnih finančah poročajo na pristojnem mestu, da so julijski dohodki s 708 milijoni mark pokazali nepričakovano ugoden zaključek. S tem se spremeni za tri mesece preračunjeni deficit 160 milijonov mark v parmilijonsko aktivnost. Ker bodo tudi prihodnji meseci dali visoke dohodke iz dediščnega in dohodninskega davka, računajo z gotovostjo, da se bo tekoče računsko leto zaključilo brez deficita. Ker se gibljejo izdatki v okviru proračuna, upa državni finančni minister, da bo kril potrebne naknadne zahteve lahko iz tekočih večjih dohodkov in prihranka, zlasti kar se tiče skrbstva za brezposelne. Zato tudi nima vlada namena, da bi v bližnjem času apelirala za posojilni trg. Tu opazimo nekaj, kar bi bilo priporočati tudi našim finančnim politikom: na Nemškem so v zadnjem času davke znižali, pa so se kljub temu dohodki iz davkov zvišali. »Iz položaja državnih financ lahko vidimo, da je fiskalno napačno, če operiramo z visokimi davki in da je imel državni finančni minister prav, ko je gospodarstvu, nahajajočemu se v depresiji, priskočil na pomoč z davčnimi olajšavami.« Pri nas zadenejo take besede na gluha ušesa.

Zahteve Slovenije na izvozni anketi v Beogradu.

Kakor smo že poročali v zadnji številki našega lista, se je vršila pri ministrstvu trgovine in industrije v Beogradu dne 21. avgusta t. l. anketa o našem izvozu, katere so se udeležili zastopniki vseh važnejših gospodarskih korporacij in organizacij. Iz Slovenije sta na anketi sodelovala tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Ivan Mohorič in tajnik Zveze industrijev g. dr. Golia.

Anketo je otvoril načelnik novega oddelka za trgovske pogodbe pri ministrstvu trgovine in industrije g. dr. Steinmetz, ki je poročal, da je minister dr. Krajač odredil, da se še pred izvoznim kongresom vrši posebna anketa o izvozu, da se seznani z zahtevami gospodarskih krogov glede ukrepov, ki so potrebni za pojačanje in zboljšanje našega izvoza, da bi v ekonomsko-finančnem komiteju ministrov mogel izdejskovati, da se izdajo potrebni ukrepi, da bi naš izvoz dosegel oni efekt, ki je z ozirom na letino dosegljiv in v interesu našega gospodarstva potreben.

G. Stančević, podpredsednik beograjske trgovske zbornice, opozarja kot uvodni govornik takoj na potrebo zopetne vzpostavitev tržišnih komisij za pregled eksporta sliv, ker predstavljajo slive za našo trgovsko bilanco vrednost nad 200 milijonov dinarjev.

Generalni tajnik zagrebške zbornice g. dr. Čuvaj poroča o izvozni anketi, ki se je vršila v petek na poziv ministrstva v zagrebški zbornici. Predvsem ugotavlja dejstvo, da je naš izvoz v I. polletju leta 1926 napram isti dobi leta 1925 po količini porastel za pol milijarde kvintalov, dočim je v ceni za 20 zlatih milijonov dinarjev nazadoval. V tem leži vsa težava in jedro našega izvoznega problema.

Nato navaja konkretno glavne vzroke tega pojava in razne ukrepe in mere, ki bi se dale izvesti administrativnim potom in ki bi omilile krizo, v kateri se nahaja naš izvoz.

Tajnik Centrale industrijskih korporacij g. dr. Gregorič navaja kot velik vzrok administrativne neprilike in našteva razne primere iz sedanjega poslovanja ministrstva trgovine in industrije, ki n. pr. tekstilnim podjetjem ni dalo dovoljenja za prosti uvoz škroba, češ, da se predeluje v tuzemstvu, ne glede na to, da je za dotično svrhu bil potreben krompirjev škrob in ne pšeničen. Nato navaja primer surovega železa pri Kranjski industrijski družbi, kakor tudi težave, glede uvoza raznih vrst strojev. Konstatira, da koncesija, ki se je dala avstrijski papirni industriji v trgovski pogodbi z Avstrijo, ni prišla v prilog konzumentom, fiskarnam in novinarstvu, marveč, da so Avstrijci v enaki meri povišali cene tako, da je imela od tega koristi samo avstrijska industrija.

V imenu ljubljanske zbornice je njen tajnik g. Ivan Mohorič navedel niz neprilik, ki obstojajo že dolgo vrsto let in ki otežujejo naš izvoz. Predvsem je omenjal, da je bil že lani sklenjen veterinarski sporazum z Avstrijo šele sedaj po preteku enega leta uveljavljen, tako da se tekom lanske izvozne sezone naši eksporterji niso mogli okoristiti z ugodnostmi, ki jih nam nudi sporazum. Konvencija je stopila v veljavo šele sedaj, ko je Avstrija povišala uvozne carine in s tem prizadela našemu eksportu večja bremena. Eksport živine v Nemčijo ovira sistem uvoznih dovoljenj, kjer Nemci izdajajo uvozna dovoljenja samo domačim tvrdkam, a inozemskim le za manjše količine. Eksport v Italijo ovira-

jo predpisi o koncentraciji žive živine v klavnicah večjih mest, s čemur je svoboda eksporta znatno omejena. V tem oziru bi bilo treba, da ministrstvo usmeri svoje delovanje, da se tozadevni ukrepi držav, ki prihajajo za naš eksport v poštev, čimprej izpremenijo.

Kot klasičen primer neumerjenosti naše gospodarske politike navaja tajnik Mohorič dejstvo, da uvažamo mi, ki stalno povdarjamo, da smo izrazito agrarna država, ogromne množine pšenice in moke, katerih vrednost gre v stotine milijonov dinarjev — samo v letu 1925. smo uvozili za 220 milijonov dinarjev tuje, dočim imamo razvito mlinarsko industrijo doma, ki je poprej eksportirala po celi bivši monarhiji v Galicijo, na sedanjo Češko in ovladala vse alpske zemlje, posebno Tirolsko, Solnograško, Koroško in Štajersko, ki pa je danes zaposlena komaj z eno tretino, odnosno eno četrtino svoje kapacitete in niti z daleka ne eksportira ono, kar bi lahko izvozila.

Glede hmelja je tajnik g. Mohorič povdarjal potrebo čimprejšnjega sklepa ugodnih pogodb z Anglijo, Francijo, Belgijo in Španijo, da se nam omogoči dostop na ta eksportna tržišča.

Važna stroka izvoza jaje je bila lansko leto močno prizadeta s skrajno neugodnimi predpisi o tari, ki so bili izdani povrh tega še z retroaktivno veljavnostjo tako, da so bile eksportne tvrdke oškodovane za ogromne zneske. V zvezi s tem je navedel neprilike, s katerimi se mora boriti izvoz perutnine, ki se pošilja v zaklanem stanju in večinoma v komadnih pošiljках. Postranske pristojbine, ki jih mora plačati eksporter pri izvozu tega blaga za razne veterinarske takse, carinsko posredništvo železnice itd. ter neugodni predpisi o tari, so popolnoma uničili ta eksport, ki bi se posebno iz mariborske oblasti v razna letovišča v Avstriji lahko v veliki meri razvil. V poletni sezoni je treba tem pošiljčkam pridejati leda in namesto, da bi se led pri carinjenju odračunal, se carini skupno s perutnino in je obremenitev radi tako za dva odnosno trikratni živinozdravniški pregled pošiljčkat pri manjših ekspedicijah tako ogromna, da je vsaka konkurenčnost v inozemstvu nemogoča. Enake neprilike imamo tudi pri izvozu mleka, ki predstavlja za obmejne oblasti važen eksportni artikel.

Nato je obširneje govoril o izvozu vina. Povdarjal je, da nismo dosegli v prvem letu izvoza niti eno desetino od kontingenta, ki je bil koncediran v avstrijski pogodbi, ker nam neprilike z uvozom embalaže v svrhu polnjenja, odnosno z returniranjem prazne embalaže postranske takse in avstrijski prometni davek težko prizadevajo to trgovino. Tudi v tem oziru je treba nujne remedure. Ako bi se bil lani obenem s tarifnim delom pogodbe z Avstrijo uveljavil tudi sporazum o obmejnem prometu, bi se bilo vinogradnikom v obmejnem pasu lahko mnogo pomagalo. Sicer pa pri vinu, kakor tudi specijelno pri sadju, igrajo veliko vlogo tudi uvozna dovoljenja. Tudi tu čujemo neprestano pritožbe, da naši domačini od inozemskih držav

ne morejo dobiti uvoznih dovoljenj za večje kontingente, marveč le za posamezne male pošiljke in trgovske pogodbe, ki smo jih sedaj sklenili, nam v tem oziru ne nudijo nikake opore, ker je to vprašanje ostalo odprto ter si nismo zasigurali nikakih kautel glede izdajanja uvoznih dovoljenj. Pri tej priliki je omenil tudi vozne odredbe glede krompirja v Italiji, kamor se je onemogočilo naš eksport, češ, da je naš krompir rastlinsko bolan, dočim je ugodno ugotovljeno, da nima naš krompir nikake infekčne bolezni, ki bi dala za to povod.

Naše tovarne spirita bi lahko izvozile znatne količine spirita v inozemstvo, toda pogoji, ki jih predpisuje finančni minister posameznim tovarnam, so tako težki ter je restitucijski postopek za povračilo trošarine tako kompliciran, da podjetja raje opustijo izvoz, kakor, da bi se izpostavljala vsem tozadevnim neprilikom.

Za našo premogokopno industrijo, ki je v veliki krizi, je bil zelo važen izvoz premoga na Madžarsko. Izvoz pada od leta do leta, posebno še sedaj, od kar je Madžarska upeljala za inozemski premog zvišano železniško tarifo, s katero je zadela posebno naš eksport. Opozarjal je zato ministrstvo, da se skuša to vprašanje vsekakor pred ratifikacijo sedanje začasne trgovinske pogodbe z Madžarsko povoljno urediti.

Nato je tajnik obširno govoril o vprašanju reekspedicije in ugotovil, da je to sredstvo eksportni veletrgovini absolutno potrebno, kar tudi vse razvite države uvažujejo. Pri nas pa se železniška uprava brani proti uvedbi reekspedicije z edinim argumentom, da nima za to zadostnega kontrolnega osebja. Tu pričakujemo več uvidevnosti za interese našega eksporta.

Naglasil je končno, da so carinsko-posredniške pristojbine, ki si jih zaračunava železnica, veliko breme za eksport in da niso v nikakem skladu z faktično storitvijo železniške uprave ter da bi bilo treba tozadevne tarifne predpise revidirati. Ob zaključku svojega poročila je opozoril ministrstvo, da ne sme podcenjevati trgovsko-političnih ukrepov in gibanja v sosednjih državah, v katere je naš izvoz v prvi vrsti usmerjen. Tu je predvsem treba z vsjo pažnjo zasledovati sedanji autarkični pokret v Italiji, ki gre za tem, da se import iz inozemstva v vsakem oziru kar najbolj omeji. Razni oglasi in ukrepi, ki so izdani v tem oziru, so naperjeni naravnost proti interesom naše države, kakor se to vidi iz okrožnic posameznih trgovskih zbornic. To se godi baš sedaj, ko je sprejeta trgovska pogodba z Italijo. Tudi Avstrija in Češkoslovaška sta z nedavnim povzemanjem carin na agrarne produkte postavile naš izvoz v zelo neugoden položaj in treba je, da tudi naša vlada seže po protiukrepih, da se ji ne izigravajo interese naše izvozne trgovine.

Tajnik Zveze industrijcev za Slovenijo g. dr. Golia je govoril o visokih davkih, ki obremenjujejo našo industrijo ter o administrativnih neprilikah. Zlasti je povdarjal potrebo izenačenja davkov.

Ko so še drugi zastopniki obrazložili stališče svojih interesov, so udeleženci ankete soglasno sklenili, da je takoj, predno pride do ustanovitve gospodarskega sveta, sestaviti odbor zastopnikov gospodarskih korporacij in ministrstev, ki bo stalno proučeval stanje našega gospodarstva in izvoza ter predlagal kompetentnim faktorjem mere, ki jih bo potrebno podvzeti za izboljšanje položaja.

Iz carinske prakse.

Piše Just Piščanec.

XXXVII. Rešenje ministrstva financ, Generalna direkcija carin, C br. 29.201 z dne 9. junija 1926.

(Nadaljevanje.)

b) Sklicevanje na komentar k carinski tarifi ni na mestu, ker notorično tehta ena štrana lanene preje št. 8 angleške numeracije, katere prihaja v poštev kot najnižja pri tkanju podlog, samo 562 g, in št. 18 kot najvišja pri tkanju podlog, samo 250 g. Nižje številke, nego je št. 8, tehtajo tudi skoraj vse pod 1 kg, a se v obče za tkanje ne morejo rabiti. Očividno je torej določilo komentarja napačno in ne odgovarja dejstvom, tem bolj, ker je pod določili v komentarju za bombažovo, volneno in svilen prejo točno pojasnjeno, kaj se ima smatrati za štrane za tovarniško porabo in kaj za štrane za prodajo na drobno.

Ni pa stvar deklarantova, da izdejsvuje objasnitev nesoglasanja med komentarjem in carinsko tarifo z dejstvi, marveč je uradna dolžnost carinskih oblastev, da si namreč same izposlujejo pri višjih inštancah objasnitev spornih vprašanj, predno storé tako dalekosežen carinsko-upravni akt, kakoršen je predstojéči slučaj. To dolžnost nalaga carinarnicam izrečno tudi čl. 6 predloga zakona o splošni carinski tarifi, katerega carinarnica pri tem slučaju ni upoštevala.

c) Ako bi obveljalo naziranje carinarnice, bi obenem bila upropaščena vsa tozadevna tkalska industrija v naši državi, ker bi se vsled previsoke carine laneni polfabrikati (preja) ne mogli več uvažati; enaka preja se pa v tuzemstvu ne izdeluje.

Iz označenega utemeljevanja je pač jasno, da je bilo postopanje carinarnice tako v formalnem, kakor tudi v bistveno-stvarnem pogledu zgrešeno in neodgovarjajoče zakonu, zaradi česar sem predlagal, da naj se vse dosedanje postopanje kot nezakonito in neosnovano uniči in navidezna uradna ugotovitev po angažiranih carinskih organih razveljavi ter izda oprostilno rešenje.

Ker je bila zadeva nujna in je stranaka nujno rabila uvoženo in prijavljeno robo, sem prošil za nujno rešenje. Vsled zadrževanja te preje pri carinarnici je stal del tkalskega obrata, ker mu je nedostajalo sirovin-polfabrikatov in je trpela zaradi tega tovarna veliko gmočno škodo. Ta stoječi del

obrata pa izdeluje večinoma podstavsko platno za našo vojsko, katere bi bila, ako bi se osporena roba pravočasno ne bila izročila, tovarni predpisala veliko kazni zaradi zamudne liferacije platna, katero kazni bi do sledno morala tovarna regresirati na carinarnico.

V svesti sem si bil, da sem v svojem posredniškem poslovanju, kakor v drugih slučajih, tudi v tem postopal po zakonu ter da nisem niti hoté niti breznamerno kaj zagrešil. V obrambi navedeni razlogi so bili povsem plavzibilni in razbremenilni. Z gotovostjo sem zato pričakoval, da carinarnica izreče željeno oprostilno razsodbo ter me reši nesmiselne kazni — 940.000 dinarjev. Temu pa ni bilo tako.

Ne da bi bila upoštevala, preiskala in korenito presodila niti enega podnešenih razlogov, je carinarnica izdala dne 7. junija 1926 svoje obsodbeno rešenje št. 12.315, v katerem razsoja: »1. da je prijava potpuno tarifiški napisana i da ona odgovara tekstu T br. 290/1 a, 290/1 b, 290/2 a i 290/2 b (!!!).

2. Da je carinskim pregledom nadjena roba predivo od lana jednožično u kanurima po 0.250 kg do 0.270 kg sirovo odn. beljeno, koje se prema komentaru i Opšte primedbe uz V. deo, Prediva, t. 2 ima cariniti kao za detajlnu prodaju, pošto je u štringlama ispod 1 kg, po T br. 292 (!).

3. Da je pregledom nadjeno stanje utvrđeno uredovnim zapisnikom, čime je postojanje dela potpuno dokazano. (!)

4. Da se odbrana deklaranta g. J. Piščanca ne može uzeti u obzir, i to:

a) da je deklarant bio uredovno saslušan te je time udovoljeno čl. 1 car. kriv. post.;

b) da je carinarnica prilikom prijema deklaracije cenila (!), da li je ona po tarifi i zakonskim propisima napisana, a da tek prilikom zvaničnog pregleda za to određeni carinski poslenici konstatuju, da bi se prijavljena roba u svemu, t. j. kvantitativno i kvalitativno slaže sa deklaracijom (!);

c) da je carinarnica po prijemu deklaracije angažovala činovnike za taksaciju i za pregled; da je deklaracija taksirana 2. juna 1926 u 8 časova, te je prema tome postupljeno tačno po čl. 39 car. zak.;

d) da je deklarantov pomoćnik potpisom na unikat deklaracije i na zapisniku o netačnoj prijavi potvrdio, da je prisostvoval pregledu (!) te je time udovoljeno čl. 43 car. zak.;

e) da deklarant nema pravo do zamenje deklaracije u smislu čl. 38 car. zak., pošto je već pristupljeno zvaničnom pregledu; (!) (Dalje prih.)

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

Če je posel sklenjen na vkrcavanje v gotovem roku, naj se preda blago v določenem roku brodarstvem podjetju zaradi odpreme. Datum dotičnega brodarškega dokumenta se smatra za dan predaje.

Predaja blaga ob dohodu (Warenankunft) pomeni, da je čas, ko pride blago na kraj izpolnitve (kraj, kamor se mora blago po pogodbi dostaviti), dogovorjen za rok dobave.

Odpoved ali poziv na dobavo.

(§§ 16. do 23.)

§ 16. Če se mora izvršiti pogodba v gotovem roku, se lahko odpove ozir. pozove prodajalca na izpolnitev pogodbe vsak dan tekom izpolnitvenega roka, izvzemši nedelje in praznike, veliki petek in židovski dan pomirjenja.

Kadar se pravica odpovedi ni pridržala enemu ali drugemu sopogodbenuku z izrazom »po kupčevi izbiri« ali »po iz-

biri prodajalčevi« itd., pristoji ta pravica prodajalcu.

§ 17. Če naj se blago preda in faktično pravzame v kraju, kjer biva obe stranki, znaša rok za odpoved najmanj dva dni, sicer pa najmanj pet dni.

Odpoved se mora dati za katerikoli dan izpolnitvenega roka.

§ 18. Odpovedni rok teče od prvega dne po vročitvi odpovedi; nedelje in prazniki ne prekinjajo tega roka. Če je zadnji dan nedelja ali praznik, poteče rok prihodnji delovni dan.

§ 19. Odpove se s priporočenim pismom, s telegramom ali po borznem tajnistvu. V odpovedi je treba natančno navesti blago po količini in kakovosti, datum sklepnega pisma (če je bilo izdano), dan za katerega se posel odpoveduje, kupno ceno in kraj, kjer se mora blago predati. Pogojena količina ali nje del, ki se mora dobaviti v gotovem roku, se odpove naenkrat.

§ 20. Če se odpoved ni izvršila, velja zadnji dan dobavnega roka za dan izpolnitve.

§ 21. Če je dobava vezana na gotov dan, se mora izvršiti tekom tega roka. Če je ta dan nedelja ali praznik, naj se izvrši dobava naslednji delovni dan.

§ 22. Prodajalec mora imeti na dan izpolnitve ob 8. uri zjutraj na kraju izpolnitve pripravljeno za predajo vso množino blaga, ki se mora dobaviti.

Te obveznosti je prodajalec oproščen, če mora dobaviti blago v skladišče kupčeve, na železniško postajo ali v ladijsko skladišče. V tem primeru se mora izvršiti predaja količine, določene v § 38. do 6. ure popoldne.

Zadnji dan dobavnega roka do 6. ure zvečer pa mora biti predana vsa množina.

Zadnji dan tega roka velja za dan izpolnitve, ko se začne blago predajati ali prevzemati.

§ 23. Blago, kupljeno »na ogled« in ležeče v kraju, kjer stanuje kupec, mora kupec pregledati na dan sklenjenega posla, a blago, ki je zunaj tega kraja, v osmih dneh ter se takoj izjaviti glede prevzema. Drugače se smatra, da kupčija ni bila sklenjena.

Dobava.

(§§ 24. do 46.)

§ 24. Dobava blaga se smatra za izvršeno, kolikor se niso dogovorile stranke drugače, samo z resnično predajo blaga kupecu samemu ali po njegovi odredbi.

Potemtakem sama predaja brodarških ali železniških avizov, ladijskih tovarnih listov (conossements) ali železniških tovarnih listov ne zadošča za izpolnitev dobave.

§ 25. Blago, ki ga je kupec ali njegov pooblaščenec sam izbral in pregledal in ki je shranjeno po njegovi odredbi zaradi odpreme in predaje na njegov račun posebe, se smatra za faktično prevzeto.

§ 26. Blago, ki naj se preda in faktično prevzame na istem kraju in ki se nahaja tudi po prodajalčevi izjavi na tem kraju, mora prodajalec kupecu na njegovo zahtevo pokazati na delovni dan pred predajo med 3. in 5. uro popoldne ter mu dovoliti, da blago natančno pregleda in da vzame zase brezplačen vzorec 1 kg, odnosno pri tekočinah pol litra.

Če se prodajalec brani pokazati blago v gori omenjenem času, mora plačati kupecu konvencionalno globo 1% kupne cene.

§ 27. Blago, prodano »za takojšnjo (brzo ali promptno)« dobavo, se mora, če je kraj izpolnitve tuzemstvo, predati (izvzemši primer § 28.) tekom osem dni, če pa je kraj izpolnitve v inozemstvu, tekom 14 dni po sklepu posla.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Uvoz tujega premoga na Angleško. Pretečeni mesec je Anglija uvozila 319.657 ton tujega premoga v vrednosti 4.147.995 funtov, kar je ena najtežjih posledic rudarskega štrajka.

Francoska zunanja trgovina. Po statističnih podatkih generalne direkcije carin je Francija v prvih sedmih mesecih tekočega leta uvozila za 34'4 milijard frankov blaga, napram 22'2 milijardam v isti dobi leta 1925. Od tega se je uvozilo za 6'2 milijard živil, za 23'7 milijard sirovin za industrijo in za 4'5 milijard gotovih izdelkov. — Istočasno je izvozila za 31'9 milijard blaga, napram 25'1 milijard v isti dobi leta 1925. Živil se je izvozilo za 2'7 milijarde, sirovin za 9 milijard in gotovih izdelkov za 20 milijard frankov. Po teh podatkih sta se uvoz in izvoz napram prejšnjemu letu izdatno povečala. Posebno se je povečal uvoz in sicer za 55 odstotkov, dočim se je izvoz okrepil samo za 28 %.

Industrija.

Reorganizacija rudarstva ob Donu. Komisija rensko-westfalskih industrijcev, o kateri smo že poročali, se je vrnila iz Rusije spet domov. Prinesla je s seboj pomembne podatke o reorganizacijskem načrtu donskega rudarstva, ki ga je dala izdelati sovjetska vlada. Za izvedbo načrta imajo proračunjenih 141 milijonov rubljev. (1 rubelj = okrog 29 dinarjev.) Samo za delavska stanovanja imajo v proračunu 27 milijonov rubljev, 21 milijonov za nove jame itd. Velike vsote bodo porabili tudi za gradbo železnic.

Novo petrolejsko najdišče. Na grškem otoku Zante so dobili nova izdatna najdišča petroleja. Po poročilih na otok poslano vladno komisije je petrolej rumunskemu i. dr. petroleju enakovreden. Računijo z letno produkcijo več sto tisoč ton. Izkoriščanje bo prevzela državna organizacija. Petrolej bodo uporabili zlasti za vojaške namene in bodo gotovo količino prihranili za slučaj vojske. In vojska je na Grškem vsak dan.

Ruhrski premog. Odkar je Poruhrje prosto, gre produkcija premoga stalno naprej. V zadnjem julijevem tednu so ga v šestih delovnih dnevih nakopali 2 milijona 283 tisoč ton; na dan 390.000 ton; predvojna povprečnost leta 1913 je znašala na dan 380.000 ton. Torej se je produkcija dvignila že nad predvojno višino; deloma se ima zahvaliti za to rudarskemu štrajku na Angleškem.

Promet.

Povišanje železniških tarif v Rumuniji. Rumunska vlada namerava s 1. oktobrom povišati železniške tarife in sicer za osebni promet za 50%, v tovarnem prometu pa za 35% do 60%. Nasprotno pa se ukine 50 odstotna izvozna taksa, ki so jo morali doslej plačevati izvozniki brez razlike blaga.

Nova zračna proga med Benetkami in Dunajem. 18. t. m. predpoldne je bila na svečan način otvorjena nova zračna proga, ki bo vezala Benetke z Dunajem. Slavnost se je vršila na rtiču San Nicolo del Lido v Benetkah. Po blagoslovitvi letala sta govorila predsednik družbe za zračno plovbo in gen. Bonzani. Ob 11. je letalo odletelo proti Dunaju. Prispelo je na Dunaj ob 14.30. Letala bodo odhajala iz Benetk vsak ponedeljek, sredo in petek ob 8.15, na Dunaj bodo prispela ob 12.45. Z Dunaja pa bodo odhajala vsak torek, četrtek in soboto ob isti uri. Letala bodo pristajala samo v Celovcu in sicer ob 10.15.

Mednarodna železniška konferenca. 9. oktobra t. l. se vrši v Badnu mednarodna železniška konferenca, ki se bo bavila z raznimi vprašanji, ki zadevajo promet orient-ekspresa. Konference se udeležijo po zastopnikih prometnega ministrstva tudi naša država.

Davki in takse.

Donos državne trošarine v mesecih april in maj t. l. V mesecih april in maj t. l. se je v naši državi pobralo 132'3 milj. dinarjev državne trošarine (v isti dobi lanskega leta pa 132'7 milj. Din). Donos se na posamezne predmete razdeli sledeče: sladkor 67 (61'4) milj., kava 5'1 (4'3) milj., kavini nadomestki 0'39 (0'4) milj., rž 0'7 (0'78) milj., pivo 8'8 (8'9) milj., fino vino 0'12 (0'1) milj., navadno

vino 6'37 (5'89) milj., izvlečki brez alkohola 0'01 (0'02) milj., z alkoholom 0'03 (0'05) milj., liker, rum in konjak 0'02 (0'7) milj., sveče 0'07 (0'08) milj., električne žarnice 1'3 (1'1) milj., svetilnik plin 0'14 (0'17) milj., karbid 0'35 (0'4) milj., kresila 0'13 (0'15) milj., alkohol 23'1 (31) milj., žganje 4'3 (1'3) milj., kislina 0'57 (0'53) milj., bencin 13'2 (14'6) milj. Na kontrolnih pristojbinah za denaturiranje spirita se je pobralo 0'21 (0'44) milj. Napram državnemu proračunu je donos za 7 milijonov dinarjev višji nego je bil proračunan.

Denarstvo.

Novi menični blanketi. — Monopolska uprava je izdala dne 6. t. m. nove menične blankete po 0'60, 1'20, 2, 4, 6'20, 9'80, 13'20, 19, 25, 34, 43 in 52 Din. Za nove blankete se je porabil tri papir. Opremljeni so z vodotiskom in napisom »državni monopol«. Dosedanji blanketi ostanejo v veljavi, dokler ne poide zaloga.

Zakon o denarnih zavodih. Ministrstvo trgovine in industrije je izdelalo načrt zakona o denarnih zavodih. Z načrtom se bo bavila najprej vlada, nato se pa predloži Narodni skupščini.

Obtok bankovcev Narodne banke. Po stanju dne 15. avgusta t. l. je imela Narodna banka za 5446'7 milijonov dinarjev bankovcev v obtoku. Obtok se je v zadnjih sedmih dneh zmanjšal za 18'4 milijonov dinarjev.

Ameriški kapital v Evropi. Po poročilih gospodarskih listov ameriških je Amerika v zadnjih dveh letih investirala v evropska industrijska podjetja eno milijardo dolarjev. V zadnjem času se ameriške naložbe v evropskih podjetjih še povečujejo. Posebno zanimanje kažejo ameriški finansierji za nemško industrijo. Delnice industrijskih podjetij v Nemčiji prehajajo po vrsti v roke Američanom. Zadnje dni so Američani vrhu tega še posodili samo v treh dneh evropskim industrijam 90 milijonov dolarjev. Do sedaj so prešli v ameriške roke skoro vsi rudniki činka v Evropi, dve tretjini delnic nemškega jeklenega trusta in velik del nemške industrije barv. Američani si tudi prizadevajo za odkup sovjetskega sindikata nafte v Baku.

Hranilne vloge v Budimpešti. V mesecih maj in junij so se dvignile hranilne vloge pri poštini hranilnici in pri 13 velebankah v Budimpešti za 48.700.000 zlatih kron. Te velebanke upravljajo sedaj 157.000.000 zlatih kron na hranilnih vlogah = 32.1% predvojne višine; pred dvema letoma so upravljale samo 4.8% predvojne višine. Finančni krogi zasledujejo rapidno dvigovanje hranilnih vlog z veliko vznemirjenostjo, ker je možnost nalaganja kapitala skrajno neugodna in zato banke ne vedo, kam naj gredo z denarjem. Potreba kredita in kapitala v gospodarstvu je sicer velika, a denarni zavodi so vsled nesigurnega gospodarskega položaja pri dovoljevanju kreditov zelo oprezni. Tako imaš veliko denarja, ki ne veš, kam z njim; lahko bi ga sicer oddal, pa ne veš, če ga boš dobil nazaj.

Carina.

Carinski prejemki. V času od 10. do 31. julija so carinarjice v naši državi pobrale 94.191.746 Din carine. Po centralnih carinskih blagajnah se prejemki razdeležijo sledeče: Beograd 21.570.862 Din, Zagreb 20.110.801 Din, Novi Sad 14.365.655 Din, Maribor 6.007.244 Din, Ljubljana 8.374.886 Din, Dubrovnik 6.086.412 Din, Skoplje 4.843.634 Din, Sušak 9.047.471 dinarjev in Split 3.784.771 Din. V mesecu juliju t. l. so znašali carinski prejemki v celoti 142.982.686 Din, v mesecu juniju 128.552.242 iDn, v mesecu maju pa 142.370.418 Din.

RAZNO.

Romunsko odlikovanje slovenskega novinarja. V soboto je izročil poddirektor romunskega presbira g. dr. Zamfiresco oficirski red romunske krone podpredsedniku Jugoslovanskega novinarskega združenja, glavnemu uredniku gosp. Stanku Virantu.

Mednarodni mirovni kongres. Na mednarodni demokratični mirovni kongres v Bierwille je prisel tudi Nitti. Časnikarjem je izjavil, da je vsako prizadevanje za mir velikega pomena, tudi če se takoj ne pokažejo uspehi. Zadnja vojna je jasno pokazala, da narodi z vojno ničesar

ne pridobijo, najsi so zmagovalci ali premaganci.

Interesi gozdarstva pri sklepanju trgovskih pogodb se dosedaj niso varovali v taki meri, kakor bi bilo to potrebno za naše prilike. Eklatanten primer tvori pogodba z Italijo, kateri se je dovolil prost izvoz bukovine na škodo domače industrije. Da se to v bodoče prepreči, je ministrstvo za šume in rude naprosilo ministrstvo za trgovino in industrijo v ministrstvo za znanje zadeve, da v bodoče prevzamejo v komisije za sklepanje trgovskih pogodb tudi gozdarske strokovnjake.

Borza dela v Mariboru. Od 15. do 21. avgusta je iskalo dela 63 moških in 83 ženskih oseb; delo je bilo ponujeno 109 moškim in 41 ženskim oseb; delo je dobilo 41 moških in 37 ženskih oseb; delo iskat je odpotovalo iz Maribora 32 moških in 5 ženskih oseb, iz evidencie izbranih je bilo 81 moških in 49 ženskih, t. j. 130 oseb. — Od 1. januarja do 21. avgusta pa je delo iskalo 4552 oseb; 4720 osebam je bilo delo ponujeno, v 1990 slučajih je borza posredovala uspešno; 461 oseb je odpotovalo delo iskat in 2632 oseb je izbranih iz evidencie. — Delo dobijo: 1 krojač, 3 vajenci (2 pekove in 1 trgovske obrti), 2 lakirarja in 2 pleskarja.

Šumarska konferenca. Ministrstvo za šume in rudnike skliče koncem leta v Beograd šumarsko konferenco, na katero namerava povabiti zastopnike vseh tujih držav, ki meje na sredozemsko morje.

Ruski protest radi francosko-romunske pogodbe. »Chicago Tribune« javlja iz Bukarešte, da je Litvinov naročil poslaniku Rakovskemu v Parizu, da v imenu Sovjetske Unije protestira proti francosko-romunski pogodbi.

Za pokrajinsko razstavo »Ljubljana v jeseni« od 4. do 13. septembra 1926 so pripravljala dela v najboljšem teku. Na novo se preurejajo razstavnici paviljoni za posamezne razstave, ki bodo sila zanimive in poučne. Z ogledom razstave bodo prišli na svoj račun obiskovalci vseh stanov in poklicev. Isto tudi ljubitelji dobre kapljice, ker bo tudi pri tej prireditvi odprt vinski oddelek, znan iz ljubljanskih velesojmov. Samo da bo to pot nudil še več izbranega in pestrega razvedrila. Razstava se odpre v soboto dne 4. septembra ob pol 10. uri dopoldne. Legitimacije so že v prodaji pri vseh večjih denarnih zavodih, trgovskih in tujskoprometnih ustanovah; dobe se tudi pri župnih uradih, županstvih in podružnicah kmetijske družbe. Legitimacija stane 30 Din in daje pravico na poljuben vstop v vse razstave ter na polovično vozno ceno po železnici.

Slaba letina v Italiji. V sled neugodnih vremenskih razmer bo letošnja žitna letina v Italiji prav nepopolno izpadla, zlasti tudi zato, ker bo dala glavna italijanska žitnica — Sicilija — letos najbrž samo 6.876.000 meterskih stotov žita, dočim je znašala lanska rekordna produkcija 8.959.000 stotov. Čeprav je ta številka med največjimi od leta 1909 in znaša 1/4 vse italijanske produkcije, je vendar vse skupaj le malenkost v primeri s celotno potrebo ca 75 milijonov stotov; od te svote jih bo pridelala Italija komaj 56 milijonov, in računijo nekateri še z manjšimi zneski. Zanimivo pri tem je, da je z žitom posejana površina italijanske žitnice znašala letos najvišjo številko 757.000 ha, za 37.000 ha več kot lani. A letos je prišlo na 1 ha samo 9.9 stotov, lani pa 12.49 stotov.

Angleški štrajk. Bilanca štrajka za prve tri mesece kaže svote, ki so tudi za Anglijo ogromne. V mesecih maj, junij in julij so nakopali 65 milijonov ton premoga premalo, kar bi dalo na podlagi aprilovih cen primanjkljaj 55 milijonov funtov. Rudarji trpijo v prvih treh mesecih 35 milijonov funtov na neizplačanih mezdah. Zgubo železniških družb, ki niso imele premoga za prevažanje, cenijo na 10 milijonov funtov; ker so pa železnice nekaj zaslužile s prevozom importnega premoga, se zguba zniža na ca 8 milijonov funtov. Zguba plovnih družb na račun premogovnega transporta znaša 5 milijonov funtov. Velika je tudi zguba, ki jo ima železna industrija, na surovem železu doslej poldrugi milijon ton, na jeklu skoraj dva milijona ton. Podražitev premoga pomeni za vse angleško gospodarstvo prav bistveno obremenitev.

Umetnostna razstava na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni«. Razstava,

ki jo pripravlja urad Ljubljanskega velesejma z večjim sodelovanjem ekspertov umetnikov, odnosno umetniškim odborom, obeta postati ena najlepših in najpopolnejših, kajti po dolgem času bo dana prilika združiti v nadvse zanimivi reviji novejša dela skoro vseh slovenskih umetnikov. Javnost se bo lahko seznanila z vsemi smernicami in strujami v umetnostnem stvarjanju Slovencev zadnjih let. V složenem krogu nastopa starejša generacija Savanov z Mladimi in Najmlajšimi, impresionisti, neimpresionisti, ekspresionisti in veristi, konstruktivisti najmlajših veroizpovedanj. Olja, tempere, pasteli, akvareli, risbe, grafika vseh možnih tehnik, silhuetni reg, kiparska dela v mavcu, kamnu, bronu, lesu, plakete, mala plastika in projekti arhitektov, vse to bo združeno v harmoničen pregled umetnostnega udejstvovanja in vsvarjanja pri Slovenceh.

Važno za živinorejce. Opozarjajo se vsi živinorejci, da velja za prevoz plemenske živine na državnih železnicah kraljevine S. H. S. ugodnost znižanega prevoza po tarifnem razredu II. mesto I. Znižanje znaša okroglo 30 %. Tudi se računa vozarina najmanj za 1000 kg, dočim se mora plačati za drugo živino najmanj za 1200 kg. Kdor se hoče okoristiti s tem, mora doprinesiti posebno uverjenje po predpisanem obrazcu. Od tega so pa oproščene vse tuzemske kmetijske korporacije. Podrobna pojasnila lahko dobi vsak pri živinorejskem referentu (državnem ekonomu, odnosno uradnem veterinarju) pristojnega srezkega poglavarja.

Področja angleškega konzulata v naši državi. Angleško poslanstvo na našem dvoru v Beogradu naznanja, da je delokrog angleških konzulatov v naši državi razdeljen na sledeči način: Pod Zagreb spadajo oblasti: ljubljanska, mariborska, primorsko-krajiška, osješka in zagrebška; pod Sarajevo: sarajevska, mostarska, travnička, tuzlanska, bihačka, užička in vrbaska; pod Skoplje: niška, vranjska, kruševačka, raška in žetska; pod Beograd: sremska, bačka, beogradska, podonavska, podrinska, valjevska, šumadijska, moravska, timočka in severnoraška; pod Dubrovnik: dubrovniška, zetska in splitska.

Po svetu. V prvi polovici tekočega leta je importirala Ogrska za 367 milijonov zlatih kron blaga, eksportirala ga je pa za 299 milijonov kron, je bil torej import za 68 milijonov kron večji kot eksport. Lani je bil import v istem času za 60 milijonov večji. Ves blagovni promet je znašal v prvi letošnji polovici 666 milijonov, lani 605, leta 1924 pa 538. Zvišal se je uvoz lesa, papirja in premoga ter izvoz žita, masti in mesa. — Na Nemškem računijo s srednjedobro letino, če ne pride še kaj posebnega vmes, kar bi vplivalo na bolj pozne vrste. — Govorili smo že o podržavljenju belgijskih železnic in o sestavi upravnega sveta. Med 21 člani je 8 socialistov, dalje so v svetli ugledni bankirji, industrijci in ravnatelji velikih družb. Eden od socialistov je predsednik Narodne železniške zveze. — Belgijska država je vrnila belgijski Narodni banki 100 milijonov frankov predujma, in znašajo predujmi sedaj še 975 milijonov frankov. — V mesecu juniju so nabrali Nemci 93.023.422 mark na račun reparacij; izplačali so 93 milijonov 675.376 mark; 8 devetina so dobile države, 1 devetina je šla na inozemsko posojilo. Francija je dobila 43.390.000 mark, Anglija 17.410.000, Italija 6 milijonov 470.000, Belgija 9.280.000, Jugoslavija 2.870.000. Vsega skupaj so dobile navedene države v navedeni vrsti doslej sledeče vsote: 487.24 mil., 200.97, 65.45, 103.09 in 34.32 mil. mark. — Od tedaj, ko je stopil na Češkoslovaškem v veljavo novi stavbnopospeševalni zakon, 1. junija 1921 pa do 30. junija 1926, so obravnavali v delavskem ministrstvu načrte za zgradbo 26.000 hiš s 54.000 stanovanji v znesku 4.454.000.000 Kč. Predlagana je bila državna podpora 3.258 milijonov Kč. Na Veliko Prago pride 2100 hiš z 12.260 stanovanji in 1.131.000.000 čsl. kron, predlagana državna podpora pa izkazuje 867.633.000 Kč. — Tvrdka Škoda bo napravila na Poljskem tovarno, za izdelovanje aeroplanskih motorjev. — Poljska letina bo znašala 15 milijonov meterskih stotov pšenice (lani 15 milijonov 670.000), 65 mil. met. stotov rži (lani tudi 65), 15 mil. stotov ječmena

(16.773.000) in 31 mil. met. stotov ovsu (33.115.000). Eksport bo dovoljen in bo trgovska bilanca vsled tega tudi boljše. Mislijo na eksport 60.000 vagonov žita, v prvi vrsti rži in pšenice. — 30 največjih tovarnarjev bombaža je ustanovilo v Londonu družbo z nalogo, da kontrolira vse iz ameriškega bombaža izdelano predivo. Obratni kapital družbe znaša 55 milijonov funtov! Družba bo določala za svoje blago minimalne cene. V ta namen se sestavi iz dvajset tovarnarjev obstoječ direktorij, ki bo določal cene od časa do časa. — Po uradnih podatkih je znašal eksport rumunskega petroleja v prvih treh letošnjih mesecih 225.000 ton, lani v istem času pa 144.000 ton; to pomeni 56 odstotni povešek. To je silno veliko, spričo težkoč, s katerimi se bori rumunski petrolejski eksport. Izvoz v Egipt je znašal letos 59.000 ton, za 300% več kot lani, v Jugoslavijo 17.200 ton, za 7400 ton ali 134% več kot lani itd. — Dreherjeva rodbina je prodala akcijsko večino Dreherjevega koncerna temle trem bankam: Oesterreichische Kreditanstalt, Wiener Bankverein, Niederösterreichische Escomptengesellschaft. S tem je izstopila iz avstrijske industrije stara rodovina, ki je bila v tesni zvezi z zgodovino avstrijske pivniške industrije. — Poljedelski zavod v Rimu je ugotovil, da bo letošnja svetovna letina pšenice in rži najbrž slabša kot lani. Pšenice bo v 10 nadzorovanih evropskih deželah 126 milijonov met. stotov, rži 76 (lani 93). V Kanadi bo letina sicer slabša kot lani, zato so pa pridelale U. S. A. 46 milijonov stotov ozimne pšenice več in bo ostal še velik plus.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 23. avgusta 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 75; loterijska državna renta za vojno škodo den. 295; zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 196; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 170; Merkantilna banka, Kočevje den. 90, bl. 90, zaklj. 90; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, bl. 868; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 110; Združene papirnice Vevče, Gorčane in Medvode d. d., Ljubljana den. 108; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Šešire«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 104.

Blago: Bukova drva suha, zdrava, meter-ska, cepanica, feo vag. nakl. postaja, 1 vag. den. 18.50, bl. 19, zaklj. 18.50; kostanjeva drva za tanin, z do 10% okroglice, zdrava, obeljena, feo vag. namembna postaja Stajersko, 5 vag. den. 22, bl. 22, zaklj. 22; hrastovi plohi (podnice), ostrorobi, paralelni, 52 mm, 2.80 m, od 18 do 28 cm, feo vag. meja den. 1200; bordonali, od 30/30 naprej, suhi, merkantilno tesani, feo vag. nakl. postaja bl. 300; hrastovi plohi, neobrobjeni, 60, 70, 80, 100, 110 mm, feo meja bl. 1000; bukovi plohi, neobrobjeni, od 30 do 120 mm, feo meja bl. 500; plohi smrekovi, 50 mm, suhi, feo vag. nakl. postaja den. 450; plohi borovi, 50 mm, feo vag. nakl. postaja den. 470; pšenica nova, feo nakl. postaja bl. 260; pšenica bačka stara, feo nakl. postaja bl. 292.50; pšenica domača, nova, feo nakl. postaja bl. 280;

koruza, feo vag. nakl. postaja bl. 180; koruza, feo vag. Sisač, 1 vag. den. 195, bl. 195, zaklj. 195; koruza defektna, feo nakl. postaja bl. 140; rž domača, feo nakl. postaja bl. 175; otrobi srednji, feo slov. postaja bl. 155; oves novi, feo nakl. postaja bl. 155; fižol beli novi, feo vag. nakl. postaja za septem-ber bl. 200; krompir rani, feo vag. slov. postaja bl. 95; laneno seme, feo Ljubljana den. 380; laneno seme Podravina, feo Ljubljana den. 370; seno sladko, stisnjeno, feo vag. slov. postaja bl. 100.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg dne 21. avgusta 1926. Trg je bil z vsem dobro preskrbljen. Slaninarji so pripeljali 29 voz s 67 zaklanimi svinjami, ki so jih prodajali, in sicer meso in slanino 22 do 27, drob pa 10 do 15 Din kilogram. Videti je bilo, da so od pretečenega tedna poskočili za 2 Din. Tudi nekateri domači mesarji so cene nekoliko zvišali. — **Perutnina in druge domače živali** (okoli 600 komadov). Cene so bile piščancem 10 do 30, kokošem 35 do 50, racam, gosem in puranom mladim 20 do 50, starim 60 do 80 Din, domačim zajcem 5 do 30, angora-zajcem 30 do 100 Din, domačim golobom in grlicam 30 do 40 Din komad. **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, vetlice.** Krompirja je bilo 6, čebule in druge zelenjave pa 14 voz. Cene so bile krompirju 5 do 6 Din mernik (7 in pol kilograma), oziroma 1 do 2 Din kilogram. Cena krompirja bo rastla, ker ga, kakor poljedelci trdijo, mnogo gnije po njivah, čebuli 1.50 do 5, česnu 3 do 7 Din venec, solati 0.20 do 0.50 kupček, glavni solati in ohrovtu 0.25 do 2 Din komad, kislemu in svežemu zelju 2 do 3, paradižnikom 5 do 6, buči 4 do 5 Din kilogram, kumaram 0.25 do 2 Din komad. Sadju: jabolkam in hruškam 2 do 6, češnjam 3 do 5, breskvam 10 do 16 dinarjev kilogram, breskvam 1.50 do 2, brusnicam 6 do 8, malinam 5 do 6 Din liter, pomarančam 1 do 4, limonam 0.75 do 1.50 Din komad, melonom 18 do 20, grozdju 12 do 18 Din kilogram. Mlečnim proizvodom: mleku 2 do 3, smetani 11 do 14 Din liter, maslu surovemu 36 do 40, kuhanemu 40 do 44, čajnemu 50 do 60, medu 22 do 25 Din kilogram, jajcam 0.75 do 1.25 Din komad, fižolu 5 do 6 Din kilogram, staremu 2 Din liter. Cvetlicam 1 do 5, v loncih 12.50 do 50 dinarjev komad. — **Lesena in lončena roba** 1 do 100 Din, brezove metle 2.25 do 5, lesene grablje 10 do 12 Din komad, leseni vozovi 200 do 500, kočije 1500 do 2000 Din komad. — **Seno in slama.** V sredo 18. t. m. je bilo 10 voz sena in 4 vozovi slame, v soboto 21. t. m. pa 7 voz sena in pet voz slame na trgu. Cene so bile za seno 75 do 90 Din, za slamo pa 45 do 57.50 Din za 100 kg.

Tržne cene v Ljubljani dne 21. avgusta 1926. 1 kg govejega mesa 15 do 19, jezika 18 do 19, vamping 9 do 10, pljuč 6 do 8, jeter 18 do 19, ledic 15 do 19, možganov 18 do 19, loja 10 do 12.50, telečjega mesa 17 do 20, jeter 26 do 30, pljuč 20, svinjina 22 do 25, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25, glave 7.50 do 10, parkljev 5 do 7.50, slanina trebušne 20, slanina ribe in sala 22, slanina mešane 21, slanina na debelo 20, masti 25, šun-

ke 35, prekajenega mesa 30 do 32, prekajenih parkljev 10 do 12, prekajene glave 12.50 do 15, jezika 35, koštrunovega mesa 13 do 14, konjskega mesa 6 do 8, 1 kg krakovskih klobas 45, debrecinskih 45, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 30, tlačenk 30, polprekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanina 28 do 30, piščanec majhen 12 do 16, večji 18 do 25, kokoš 30 do 40, petelin 30 do 40, raca 20 do 35, domač zajec 10 do 12, večji 20 do 30, 1 kg karpa 25 do 30, linja 25, ščuke 35, postrvi 55 do 60, klina 15 do 20, mreke 25, pečenke 15, liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 40, čajnega masla 55 do 60, masla 45, bohinskega sira 38, sirčka 9 do 10, par jajc 2 do 2.25, liter starega vina 18 do 20, novega 14 do 16, čaša pive 3.25, vrček pive 4.50 do 4.75, steklenica pive 5.25 do 5.75, 1 kg belega kruha 6.50, črnega 5.50, rženega 5.50, 1 kg jabolk 3 do 10, hrušk 3 do 10, ena limona 0.75 do 1.25, orehov 12, luščenih orehov 32 do 34, češpelj 2 do 4, suhih češpelj 11, suhih hrušk 12, marelic 22 do 24, grozdja 10 do 14, breskev 14 do 16, liter borovnic 2 do 2.50, rdečih jagod 9, 1 kg malin 7 do 7.50, liter brusnic 7 do 7.50, 1 kg kave 48 do 76, pražene kave 58 do 100, kristalnega belega sladkorja 13.50, v kockah 15.50, kavne primesi 22, riža 8 do 12, liter namiznega olja 20, jedilnega 18, vinskega kisa 4.50, navadnega 2.50, 1 kg soli morske 3.50, kamene 4.25, celega popra 52, mletega 54, paprike III. vrste 28, sladke paprike po kakovosti 56, liter petroleja 7, 1 kg testenin 10 do 12, pralnega luga 3.75, čaja 75, 1 kg moke št. 0 je 6.25, št. 1 je 5.75, št. 2 je 5.50, št. 3 je 5, št. 5 je 4, 1 kg kaše 6 do 7, ješprenja 6 do 8, ješprenjčka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4 do 5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 8 do 9, ržene moke 5, 1 q pšenice 325 do 345, rži 210 do 250, ječmena 215 do 220, ovsu 210, prosa 300 do 320, koruze 220 do 240, ajde 325 do 350, fižola ribničana 350, prepelčarja 320, graha 400 do 500, leče 600, 1 q premoga 43.50, 1 m³ trdih drv 150, mehkih drv 75, 1 q sladkega sena 100, polsladkega sena 80, kislega sena 75, slame 50, 1 kg glavne solate 4 do 5, štrunate solate 3, ajserice 5 do 6, endivije 5 do 6, zgodnjega zelja 1.50 do 2, rdečega zelja 3 do 4, kislega zelja 5, ohrovtu 2 do 3, karfiol 6 do 8, kolerab 2 do 3, kolerab podzemljic 1, 1 kg špinat 6 do 7, paradižnikov 5 do 7, kumar 1.50 do 2, kumarice za vksavanje 100 komadov 15 do 17.50, buč 1.50 do 2, graha v strožu 3 do 4, liter luščenega graha 7 do 8, 1 kg fižola v strožu 2 do 3, liter luščenega fižola 2.50 do 3, 1 kg čebule 1 do 2, česna 5 do 6, krompirja 1.50, repe 1, kisle repe 3, jurčkov merica 5 do 6, korenja 1 do 3, peteršilja 3, zelenjave za juho 3, 1 kg malancane 10, zelene paprike 10.

Kovinski trg okoli srede avgusta. Veliki dogodek na kovinskem trgu v prvih avgustovih tednih je bil hitri dvig francoskega franka. V 10 dneh je šel za 60 točk gor, kar pripisujejo v prvi vrsti osebnosti Poincaréja, pravzaprav le njemu samemu. Sicer je francoski narod

dobil spet zaupanje v svoj denar, na zunaj se pa ni nič tako važnega zgodilo, da bi moglo biti to upanje vsaj napol opravičeno. Nekaterim se je zdel dvig prehitel. Novi sanacijski načrt pomeni za francosko industrijo veliko novo obremenitev, cene gredo hitro navzgor in so prišle do cen na svetovnem trgu. Jasnno je, da ima to dviganje velik vpliv na konkurenčno zmožnost francoskih producentov na svetovnem trgu. — **Evropski eksportni trg** kaže vendarle enkrat prijaznejše lice. Vzroka ne iščejo v večjem povpraševanju, temveč v splošnem položaju. Možnost splošnega evropskega železnega trsta, ki bi obsegal vse evropske države, za bližnjo bodočnost ni velika, kaže se pa le. Ne smemo pozabiti, da je bila največja nevarnost zadnjih mesecev slaba francoska valuta in da je ta sedaj odstranjena, kakor vse kaže. Cene okoli 10. avgusta so bile še zmeraj nespremenjene: železo v palicah 4/15, valjana žica 5/9, surova pločevina 5/4, srednja 6/12, fina 8 do 9. — **Položaj na angleškem železnem in jeklenem trgu** se ni spremenil. Tudi na Angleškem gledajo z večjim upanjem v bodočnost. Rudarski štrajk sicer še ni končan, pa menda ni daleč čas, ko bo. Redna kupčija na železnem trgu se pa ne bo še tako kmalu povrnila in bo preteklo še lepo število tednov, preden bodo opušteni plavži spet začeli delovati. Cene na domačem trgu so stare: Cleveland št. 1 šil. 92/6, št. 3 šil. 90, št. 4 šil. 89. — **Francoske cene** so stalno rasle in se zdi, da najvišja točka še ni bila dosežena. Cene koks s 1. avgustom dvignili in pričakujejo za 1. september novega zvišanja. Povpraševanje na domačem trgu se je zboljšalo. Cene so zelo neenotne in se ravna po kurzu franka in po razmerah v dotičnem okraju. Producenti hematita pa proti vsemu pričakovanju cene niso dvignili. — **Belgijska železna industrija** je dvignila cene za 10 odstotkov, domači trg se je utrdil, kupčija je živahnejša. Zadnje notacije na domačem trgu so bile: tračnice 800 belg. fr., surova pločevina 925, srednja 950, fina 1100 do 1200. — **Kupčija na Luksemburškem** je nekoliko bolj mirna, naročil iz inozemstva ni bogvekdaj, a so tovarne še s starimi naročili dobro preskrbljene. — **Nemški železni in jekleni trg** se giblje v znamenju počasnega, a sigurnega dviganja glede povpraševanja. Naročila prihajajo bolj pogosto; sicer so tovarne še zmeraj nezadostno zaposlene, a vendar je položaj stalno boljši. Ni dvoma, da se bliža nemško gospodarstvo s hitrimi koraki k ozdravljenju. Merodajni čimtelji naredijo vse, da olajšajo nemški industriji veliki konkurenčni boj, ki se bliža na svetovnem trgu. Zniževanje davkov in razne ugodnosti za industrijska podjetja so varnostne odredbe, ki naj ojačijo nemško produkcijo. Cene na domačem trgu so bile nespremenjene: železo v palicah 134 mark, valjana žica 139, surova pločevina 118.90, srednja 128, fina 150. — **Češkoslovaški kovinski trg** je miren, domačega povpraševanja je malo, nekoliko so pomagala naročila iz Rusije, sicer je pa Čehom povsod nemška konkurenca na poti.

TISKARNA MERKUR

Trgovsko-industrijska d. d.

Ljubljana

Simon Gregorčičeva ulica št. 13

Telefon št. 552

Račun pri pošt. ček. zav. št. 13.108

Se priporoča za vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Tiska vse tiskovine za trgovino, industrijo in urade; časopise, knjige, koledarje, letake, posetnice i. t. d. i. t. d. Lastna knjigovoznica.

Edino šivalni stroji in najboljši kolese za rodbino, obrt in industrijo so le

JOS. PETELINCA

Najnižje cene! Gritzner Adler

Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezenju brezplačno. — Večletna garancija.

Oglejte si

bogato zalogo nogavic in rokavic za dame, gospoda in otroke, vezonine, navičkov in čipk ter drugega modnega in toaletnega blaga, potrebnega za šivilje, krojače in čevljarje

na veliko in malo po najnižji dnevni ceni pri:

JOSIP PETELINC LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika, ob vodo.

Naročajte, širite „Trgovski list“.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za dl-

žave z električnim

obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!